

Öğretmenlerin Sosyal Medya Bağımlılık Seviyelerinin Genel Erteleme Davranışlarıyla İlişkisi

Oğuzhan Tekin*

Özet

İnternet ve sosyal medya bağımlılığı ile erteleme davranışı son yıllarda araştırmalara konu olmuş ve birçok psikoloji otoritesi tarafından patolojik bir rahatsızlık olarak kabul edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığı ve erteleme davranışı ile ilgili alanyazın incelendiğinde öğretmenler ile ilgili yeterli sayıda çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu kapsamda bu araştırmada öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin genel erteleme davranışları ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modelinde desenlenen araştırmanın verileri "Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Yetişkin Formu" ve "Genel Erteleme Ölçeği" ile Tokat merkezde farklı liselerde görev yapan 100 öğretmenden toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, standart sapma gibi betimsel istatistikler ile cinsiyet değişkeni için t-testi ve ilişkisel analizler için korelasyon analizi gibi yordamsal istatistiklerden faydalanılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık seviyesi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Araştırma bulgularına göre; öğretmenlerin %53'ünün orta ve yüksek derecede sosyal medya bağımlısı olduğu, genel erteleme davranışı eğilimlerinin ortalamanın üzerinde olduğu ve sosyal medya bağımlılık seviyeleri ile genel erteleme davranışı eğilimleri arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkeninin etkisine rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler

Bağımlılık
Sosyal medya
Erteleme davranışı
Öğretmenler

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 05/02/2019
Kabul Tarihi: 11/06/2019
Elektronik Yayın Tarihi: 21/06/2019

DOI: 11..11111/ted.xx

* oguztekin@hotmail.com

The Relation with Teacher's Social Media Addiction Levels and General Procrastination Behaviour

Oğuzhan Tekin*

Abstract

The internet and social media addiction has been the subject of many research in recent years and recognized by many psychological authorities as a pathological disease. Similarly, procrastination behavior is also seen as a disease that affects the lives of individuals in a negative way. When the researches on social media addiction and procrastination behavior are examined, it is seen that there is not very much about teachers. This study is aimed to examine the relationship between the teachers' general procrastination behaviors of social media addiction levels. The data of the research that designed relational screening model were collected by "Social Media Addiction Scale" and "General Procrastination Scale" with 100 teachers from different high schools in Tokat province. In the analysis of the data, descriptive statistics as frequency, percentage and standart deviation and presedural statistics as t-test and correlation are used. Significance level is accepted as $p < .05$ for all measurements. The findings of the research revealed that; 53% of teachers are social media addicts in the medium and high level, teachers are found to be above the average of the tendencies of general procrastination behavior and there is a strong positive relationship between social media addiction levels and general procrastination behavior. The gender variable was not affected.

Keywords

Addiction
Socialmedia
Procrastinationbehavior
Teachers

About Article

SendingDate: 05/02/2019
AcceptanceDate: 11/06/2019
Electronic IssueDate: 21/06/2019

DOI: 11..11111/ted.xx

GİRİŞ

Dünyada ve Türkiye'de internet kullanım oranları hızla artmakla birlikte internet kullanımı günlük yaşamdan akademik yaşam ve iş yaşamına kadar her alanda vazgeçilemez bir yoğunluk kazanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2007 yılında %19 olan hane halkı internet sahibi olma oranı, 2016'da %76'ya yükselmiştir (TÜİK, 2016). İnternet ve mobil araçlar alanındaki gelişmeler ve bu teknolojilerin kullanım oranlarının

* oguztekin@hotmail.com

giderek artması, insanların bilgiye ulaşma ve iletişim alışkanlıkları da büyük oranda değişmiştir. İnternet, dünya çapında milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan uluslararası bir ağ olmakla beraber; milyarlarca insanı ve binlerce sosyal grubu da birbirine bağlamakta, sürekli büyümekte ve gelişmektedir. Bu özelliğiyle internet ve sosyal ağlar günümüzde iletişim ve bilgiye ulaşım yolu olması sebebiyle oldukça önemlidir.

İnternet ve mobil araçların gelişiminin bir ürünü olan sosyal medya, son yıllarda en önemli iletişim araçlarından biri olarak görülmektedir. Sosyal ağlar, insan makine iletişiminin yanında, geleneksel ortamda yüz yüze iletişimin sağladığı etkiyi sanal ortamda meydana getirerek internetin en önemli uygulamalarından biri olmuştur. İnternet erişimine sahip ve ortalama bilgisayar kullanıcısı olan her birey herhangi bir sosyal ağa katılabilir. Nitekim, istatistiklere göre bireylerin internet ve mobil araçları kullanım amaçları arasında %82 ile sosyal medya kullanımı ilk sırada gelmektedir (TÜİK, 2016). İnsanlar sosyal ağları genel olarak, iletişimde bulunmak, kişisel olarak paylaşım yapmak, ilgi alanlarıyla alakalı haber ve güncelleri takip etmek ve sanal ortamda sosyalleşme aracı olarak kullanılmaktadırlar. Bu yönüyle sosyal ağların bir kitlesel iletişim aracı rolünde olduğu söylenebilir. Akar (2010), sosyal ağları daha çok internet ve mobil teknoloji üzerine kurulan, daha derin sosyal etkileşimi, topluluk oluşumunu ve işbirliği projelerini gerçekleştirmeyi sağlayan siteler olarak tanımlamaktadır. Hagel ve Armstrong'a (1997) göre sosyal ağlardaki etkileşimler insanların dört temel ihtiyacını karşılamak arzusuna dayanmaktadır; ilgi, ilişki, hayal gücü ve işlem yapma. Bu temel ihtiyaçlara odaklanma açısından sanal topluluklar farklılaşmaktadır. Bireylerin sosyal ağları kullanımı kişiden kişiye farklılıklar göstermektedir. Sosyal medya bazıları için sosyalleşmeden kaçtığı, kendi kendine yalnız kaldığı, daha çok izleyici olduğu bir ortam iken; bazıları için ise sosyalleşmek, topluluklar içinde takdir edilmek, takip edilmek isteğinin tezahürü şeklinde ortaya çıkabilmektedir (Tektaş, 2014). Ancak her teknolojik araç kullanımında olduğu gibi sosyal ağların kullanımının da bazı olumsuzlukları vardır. Bunlardan biri ve bazı araştırmacılara göre de en önemlisi sosyal ağ kullanımında kontrolün kaybedilmesi, bir başka ifadeyle bağımlı kullanım faktörüdür.

Bağımlılık, genelde insanların bir madde veya davranış üzerindeki kontrolünü kaybetmesi ve onsuz bir yaşam sürememeye başlaması halidir. Buna benzer olarak sosyal medya bağımlılığı da, bireyin herhangi bir sosyal ağı aşırı şekilde kullanması ve bu kullanım üzerindeki kontrolünü kaybetmesi olarak tanımlanabilir. Sosyal medya bağımlılığı da diğer bağımlılık türlerinde olduğu gibi, insan yaşamını olumsuz yönde etkileyen psikolojik bir rahatsızlık olarak görülmekte ve tedavi edilmesi gerekmektedir (Aydın, 2016). Benzer şekilde, Tutgun ve Ünal (2015), sosyal medya bağımlılığını, "bilişsel, duyuşsal ve davranışsal süreçler ile gelişerek kişinin hayatındaki özel, iş, akademik, sosyal alan gibi günlük yaşamının pek çok alanında meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama ve çatışma gibi problemlere yol açan psikolojik bir sorun" olarak tanımlamıştır. Araştırmalara göre, aşırı internet ve sosyal medya kullanımının günlük ve akademik yaşam aktivitelerini olumsuz

yönde etkilediği ortaya konmuştur (Andreassen, 2012; Brunborg vd., 2011; Suganuma vd., 2007).

Bireyler yaşamlarının her aşamasında yerine getirmeleri gereken görev ve sorumluklarını zaman zaman ertelerler. Erteleme davranışı alanyazında farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bunlardan bazılarının kararları erteleme, kişilik özelliği olarak erteleme, rutin işlerde erteleme, kaçınmacı erteleme, durumsal erteleme ve akademik erteleme olduğu görülmektedir (Doğan vd.,2017). Hangi sınıflamada olursa olsun erteleme davranışı genel olarak, tamamlanması ya da bitirilmesi gereken işlerin gerçekçi olmayan sebepler yüzünden ileri atılması (Lay, 1986), ya da kısa vadede elde edilecek ödüllerin, uzun vadede elde edilecek ödüllere tercih edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Roberts, 1997). Günlük yaşamın her alanını etkileyen bu davranış sorununu yaşayan bireylerin yaptığı planlar ve bunları uygulama davranışı arasında büyük tutarsızlıklar vardır (Kandemir, 2016). Dolayısıyla, performansın ve planlı çalışma gibi özelliklerin önemli olduğu öğretim sürecini yürüten öğretmenlerin erteleme davranışı eğilimlerini belirlemek oldukça önemli görülmektedir.

Alanyazında erteleme davranışı sergileyen bireylerin; akademik başarılarında düşüş yaşadıkları (Aydoğan, 2008; Balkıs, 2006; Ellis ve Knaus, 1977; Hill, Chabot ve Barrall, 1978; Howell ve Watson, 2007; Pfister, 2002), motivasyon düzeylerinin diğer bireylere göre daha düşük olduğu (Çakıcı, 2003; Milgram, Mey-Tal ve Levison, 1998; Ferrari ve Scher, 2000), zaman yönetimi konusunda sorun yaşadıkları (Solomon ve Rothblum, 1984; akt, Balkıs, 2006), iş kaygısı düzeylerinin yüksek olduğu (Balkıs, 2006; Ocaktan, Keklik ve Çöl, 2002) görülmektedir. Ayrıca, erteleme davranışı ile benlik saygısı ve içsel denetim arasında negatif bir ilişki olduğu da görülmektedir (Aitken, 1982; Beswick, Rruhtblum ve Mann, 1988). Araştırma sonuçlarına göre, erteleme davranışı sergileyen bireylerin akademik hayatlarında problem yaşadıkları ve psikolojik olarak sorunlu bazı davranışlar sergiledikleri söylenebilir.

Yukarıdaki bilgilere göre, sosyal medya bağımlılığı ve genel erteleme davranışının psikolojik bir sorun olarak kabul edildiği ve bireylerin akademik başarısı, zaman yönetimi, motivasyon seviyeleri, benlik saygısı üzerinde olumsuz etkileri olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Alanyazında sosyal medya bağımlılığı ve genel erteleme davranışına ilişkin araştırmalar incelendiğinde, çalışmaların birçoğunun öğrencilere yönelik olduğu ve öğretmenlere yönelik yeterli sayıda çalışma olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin sosyal medya kullanım seviyelerini ve genel erteleme davranışı eğilimlerini incelemek önemli görülmüştür. Bu nedenle bu araştırmada, icra ettiği meslekler bakımından çok önemli olan öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık profillerini ve genel erteleme davranışı eğilimlerini belirlemek ve bu değişkenlerin birbiri ile ilişkisini incelemek amaçlanmıştır.

Araştırma Soruları

Araştırmada aşağıdaki sorular yanıtlanmaya çalışılmıştır:

- Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık profilleri nasıldır?
- Öğretmenlerin genel erteleme davranışı gösterme eğilimleri nasıldır?
- Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık profilleri ve genel erteleme davranışı gösterme eğilimleri cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
- Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyeleri ile genel erteleme davranışları arasındaki ilişki nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin genel erteleme davranışları ile ilişkisini incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nicel araştırma paradigmasına dayalı betimleyici araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama (survey) modeli ile desenlenmiştir. Tarama modeli, geçmişteki veya halen var olan bir durumu, olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2015). Araştırmanın bağımlı değişkeni öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık puanları, bağımsız değişken ise genel erteleme davranışı puanlarıdır.

Evren-Örnekleme

Araştırmanın çalışma grubunu, Tokat Merkezde farklı ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan ve amaca yönelik örnekleme tekniği ile seçilen 100 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 52'si (%52) kadın, 48'i (%48) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanma araçları olarak Şahin ve Yağcı (2017) tarafından geliştirilen "Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği -Yetişkin Formu" (SMBÖ-YF) ve Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen "Genel Erteleme Ölçeği" (GEÖ) kullanılmıştır. Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Yetişkin Formu, sanal tolerans ve sanal iletişim olmak üzere iki alt boyut ve 5'li likert tipinde 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .94; alt boyutlardan sanal tolerans için .92 ve sanal iletişim için .91'dir. Bu çalışma özelinde ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Bu verilere göre ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu söylenebilir. Ölçeğin puanlanmasında, 0-34 puan aralığı "Bağımlılık Yok", 35-52 puan aralığı "Az Bağımlı", 53-69 puan aralığı "Orta Derece Bağımlı" ve 70 puan üstü "Yüksek Bağımlı" olarak nitelendirilmiştir (Şahin ve Yağcı, 2017).

Genel erteleme ölçeği öğretmenlerin erteleme eğilimlerini ölçmek için Çakıcı (2003) tarafından geliştirilmiştir. Toplamda 18 maddeden oluşan 5'li likert tipi puanlamaya sahip olan ölçek "erteleme" (2., 5., 7., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 18.maddeler) ve "zamanı iyi

kullanma" (1., 3., 4., 6., 8., 12., 17. maddeler) olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Çakıcı (2003) tarafından yapılan analizlerde cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı erteleme alt boyutu için.88, zamanı iyi kullanma alt boyutu için.85 olarak bulunmuştur. Bu çalışma özelinde ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .76 olarak hesaplanmıştır. Erteleme ölçeğinden alınan puan yükseldikçe genel erteleme davranışı gösterme eğilimi de yükselmektedir (Çakıcı, 2003).

Verilerin Analizi

Çalışma grubuna araştırmaya ilişkin bilgilendirme toplantısı yapıldıktan sonra öğretmenlere sırasıyla Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği Yetişkin Formu ve Genel Erteleme Ölçeği uygulanmıştır. Ölçeklerin uygulanması ortalama 25 dakika sürmüştür.

Veriler analiz edilirken parametrik testler kullanılasının varsayımlarından birisi, verilerin normal dağılım göstermesidir (Büyüköztürk, 2015). Mevcut araştırmada toplanan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla her iki ölçekten elde edilen puanlara Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre ($p>.05$) verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüş bu nedenle verilerin analizinde parametrik testler kullanılmasına karar verilmiştir. Veriler bilgisayar ortamında SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde demografik özelliklere ilişkin veriler (yaş, cinsiyet) için frekans, yüzde, ortalama, standart sapma gibi betimsel istatistiklerden, cinsiyet değişkeni için bağımsız gruplar t-testi ve değişkenlerin birbirleri ile ilişkisini incelemek amacıyla korelasyon analizleri gibi yordamsal istatistiklerden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya, çalışma grubundaki öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerini ve genel erteleme davranışı eğilimlerini belirlemekle başlanmış ve daha sonra araştırma sorusunu oluşturan sosyal medya bağımlılık seviyeleri ile genel erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi incelemekle devam edilmiştir.

Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık profillerini belirlemek amacıyla SMBÖ-YF ölçeğinden elde edilen puanlar analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Sosyal Medya Bağımlılık Profilleri

	<i>f</i>	%
Bağımlık Yok	15	15,00
Az Bağımlı	32	32,00
Orta Derece Bağımlı	24	24,00
Yüksek Bağımlı	29	29,00
Toplam	100	100,00

Ölçekten elde edilen ortalama puan $\bar{x}=55.87$, en düşük puan 27, en yüksek puan 87 ve standart sapma $ss=16,85$ olarak hesaplanmıştır. Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 15’inin (%15) “Bağımlılık Yok”, 32’sinin (%32) “Az Bağımlı”, 24’ünün (%24)

“Orta Bağımlı” ve 29’unun (%29) “Yüksek Bağımlı” profilinde olduğu görülmektedir. Bu bulgulara göre çalışma grubundaki öğretmenlerin 53’ünün (%53) sosyal medya bağımlısı olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin genel erteleme davranışı eğilimlerini belirlemek amacıyla GEÖ’den elde edilen puanlar analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.Öğretmenlerin Genel Erteleme Davranışı Eğilimleri

Ölçekler	N	X	SS	Sh _{\bar{x}}
GEÖ	100	53,44	11,60	1,16

Tablo2 incelendiğinde ölçekten elde edilen ortalama puanın 53,44 olduğu görülmektedir. GEÖ’den alınabilecek minimum puan 19 ve maksimum puan 95 olduğu göz önüne alınarak elde edilen ortalamannın (\bar{x} =53.44), (ss=11.60) ölçeğin puan ortalamasından (\bar{x} =47,5) yaklaşık 6 puan yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre öğretmenlerin genel erteleme davranışı seviyelerinin orta seviyenin üzerinde olduğu ve ertelemeci bir davranış sergiledikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin GEÖ ve SMBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla ilişkisiz gruplar t-testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Genel Erteleme Davranışı Eğilimleri ve Sosyal Medya Bağımlılık Seviyelerinin Karşılaştırılması

Puan	Gruplar	N	X	SS	t	sd	p
GEÖ	Kadın	47	52.76	11.08	.545	98	.951
	Erkek	53	54.03	12.11			
SMBÖ	Kadın	47	55.38	15.91	.271	98	.229
	Erkek	53	56.30	17.77			

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde erkek öğretmenlerin Genel erteleme Ölçeği puan ortalamasının (\bar{x} =54.03), (ss=12.11) ve kadın öğretmenlerin puan ortalamasının (\bar{x} =52.76), (ss=11.08) olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen ilişkisiz gruplar t-testi sonuçlarına göre öğretmenlerin GEÖ puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı (p>.05) görülmektedir. Benzer şekilde erkek öğretmenlerin SMBÖ puan ortalamasının (\bar{x} =56.30), (ss=17.77) ve kadın öğretmenlerin puan ortalamasının (\bar{x} =55.38), (ss=15.91) olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen ilişkisiz gruplar t-testi sonuçlarına göre öğretmenlerin SMBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı (p>.05) görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü problemi olan öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin genel erteleme davranışları ile ilişkisini incelemek amacıyla, SMBÖ ve GEÖ ölçekleri puan ortalamalarına korelasyon analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi sonucuna göre puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ($p < .05$), pozitif yönde ve yüksek etki büyüklüğünde ($r = .883$) bir ilişki saptanmıştır. Bu bulguya göre, öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyeleri yükseldikçe genel erteleme davranışı sergileme eğilimlerinin de yükseldiği söylenebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Öğretmenler sosyal medya bağımlılık ölçeği yetişkin formundan ortalama 55.87, en düşük 27 ve en yüksek 87 puan almışlardır. Bulgulara göre öğretmenlerin %47'si bağımlı olmayan ve az bağımlı, %53'ü ise orta ve yüksek bağımlı profilindedir. Tonbuloğlu ve İşman (2014), çalışmalarında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sosyal medya kullandığını ve kullanım amaçlarının eğitsel olmadığı, çoğunlukla haber okuma, video, fotoğraf, karikatür, güzel söz paylaşımı gibi konularda kullandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin GEÖ'den ortalama 53.44 puan aldıkları ve bunun ölçeğin ortalama puanı olan 47.5'ten yaklaşık 6 puan fazla olduğu görülmektedir. Erteleme davranışına ilişkin alanyazında öğretmenlere yönelik yeterli sayıda çalışma bulunmamasına karşılık, Balkıs (2007), Arif ve Altun (2011) ve Özer (2016), araştırmalarında öğretmen adaylarının ortalamanın üzerinde erteleme davranışı sergilediklerini belirtmişlerdir.

Erkek öğretmenlerin genel erteleme davranışı eğilimleri ve sosyal medya bağımlılık seviyeleri kadınlara göre yüksek olsa da cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Adesina (2011), Özer ve Ferrari (2011) tarafından yapılan araştırmalarda cinsiyet değişkeninin erteleme davranışını etkilediğine dair bulgulara rastlanmazken, Çakıcı (2003), Özer (2005), Aydoğan (2008), Akbay (2009), Kandemir (2010), Sarıoğlu (2011), Tanrıku (2013), araştırmalarında cinsiyet değişkeninin etkili olduğunu; erkeklerin kadınlara göre daha fazla erteleme davranışı sergilediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyeleri ile genel erteleme davranışı eğilimleri arasında pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Buradan hareketle öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyeleri yükseldikçe genel erteleme eğilimlerinin de yükseldiği söylenebilir. Araştırma bulgularıyla örtüşür şekilde, Gürültü (2016), lise öğrencilerine yönelik çalışmada, öğrencilerin orta seviyede internet bağımlısı profilinde olduğunu, akademik erteleme davranışlarının ortalamanın üzerinde olduğunu ve internet bağımlılık seviyeleri ile akademik erteleme davranışları arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğunu belirtmiştir. Odacı ve Çelik (2012), mevcut araştırmanın bulgularından farklı olarak üniversite öğrencilerinin problemlili internet kullanma oranları ile akademik erteleme davranışları arasında bir ilişki olmadığı bulgusuna ulaşmışlardır.

Bu bulgular ışığında aşağıdaki öneriler yapılmıştır:

Öğretmenlerin %53'ünün orta ve yüksek derece sosyal medya bağımlısı olduğu bulgusundan hareketle; günümüzde yasaklanması veya kısıtlanması çok zor olan sosyal ağ kullanımının eğitsel amaçla kullanımı teşvik edilebilir. Öğretmenlere sosyal medyanın eğitsel amaçlarla nasıl kullanılabilceğine yönelik hizmetiçi eğitimler düzenlenerek, öğretmenler bu konuda yöreklendirilebilir. Dolayısıyla sosyal ağların daha faydalı kullanılmasına yönelik adımlar atılabilir.

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenleri akademik çalışmalara yönlendirebilecek sosyal ağ grupları kurularak sosyal ağlar vasıtasıyla öğretmenlerin akademik gelişimine katkı sağlanabilir. Böylece, sosyal ağların eğitsel amaçlarla ve verimli kullanılmasına yönelik uygulamalar çoğaltılabilir.

İcra ettikleri meslek itibari ile oldukça önemli olan öğretmenlerin genel erteleme davranışı eğilimlerinin ortalamadan yüksek çıkması oldukça manidardır. Dolayısıyla başka araştırmalarda öğretmenlerin erteleme davranışı eğilimlerinin nedenlerine yönelik bulgular elde edilmesi faydalı olabilir. Böylece erteleme eğilimine yönelik önlemler alınması için veriler elde edilebilir. Ayrıca yapılacak araştırmalarda genel erteleme davranışı eğilimi yüksek olan öğretmenlerin akademik erteleme davranışı eğilimlerini belirlemek de önemli olabilir.

“Sosyal medya bağımlılık seviyesi arttıkça genel erteleme davranışı eğilimi de artar” bulgusundan hareketle, öğretmenler sosyal medya kullanımının getirebileceği olumsuzluklara ilişkin gerek hizmet öncesi gerekse hizmetiçi faaliyetlerle bilinçlendirilebilir. Eğitim fakültelerinde sosyal ağlar ve bunların eğitsel olarak kullanımına ilişkin dersler okutulabilir.

Sosyal medya kullanımı dışında erteleme davranışının altında yatan nedenlere ilişkin araştırmalar yapılarak erteleme davranışının sosyolojik ve psikolojik nedenleri ortaya konabilir.

KAYNAKÇA

- Adesina, O. J. (2011). Influence of personality types and academic procrastination on the academic achievements of senior secondary school adolescents in Ibadan. *Ife Psychol J*, 19(1).
- Aitken, M.E. (1982). *A personality profile of the collage student procrastinator*. Doktora tezi, University of Pittsburg, Pittsburg.
- Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması: sosyal webde pazarlama stratejileri*. Ankara: Efil Yayınevi.
- Akbay, E., S. (2009). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: akademik güdülenme, akademik öz yeterlik ve akademik yüklemelerin rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Andreassen, C.S (2012). Development of a facebook addiction scale. *Psychological Reports*, 2012, 110, 2, 501-517.
- Aydın, İ. E. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 373-386.
- Aydoğan, D. (2008). *Akademik erteleme davranışlarının benlik saygısı, durumluluk kaygı ve öz-yeterlik ile açıklanabilirliği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Balkıs, M. (2006). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin, düşünme ve karar verme tarzları ile ilişkisi*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Balkıs, M. (2007). *Öğretmen adaylarının davranışlarındaki erteleme eğiliminin karar verme stilleri ile ilişkisi*. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 67-83.
- Beswick, G., Rothblum, E. D. ve Mann, L. (1988). Psychological Antecedents of Student Procrastination. *Australian Psychologist*, 23, 207-217.
- Brunborg, G. S., Mentzoni, R. A., Molde, H., Myrseth, H., Skouverøe, K. J. M., Bjorvatn, B. ve Pallesen, S. (2011). The relationship between media use in the bedroom, sleep habits, and symptoms of insomnia. *Journal of Sleep Research*, 20, 569-575.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). *Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğan, T., Kürüm, A. Ve Kazak, M. (2017). Kişilik özelliklerinin erteleme davranışını yordayıcılığı. *Başkent University Journal Of Education*, 1(1), 1-8.
- Ellis, A. Ve Knaus, W. J. (1977). *Overcoming procrastination*. New York: Signet Books.

- Gürültü, E. (2016). *Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hill, M., Hill, D., Chabot, A. ve Barral, J. (1978). A survey of college faculty and student procrastination. *College Students Personal Journal*, 12, 256-262.
- Howell, A. ve Watson, D. C. (2007). Procrastination: Associations with achievement goal orientation and learning strategies. *Personality and Individual Differences*, 43, 167-178.
- Kandemir, M. (2010). *Akademik erteleme davranışını açıklayıcı bir model*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandemir, M. (2016). Akademik erteleme davranışını açıklayıcı bir model. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(3), 51-72.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (28. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ocaktan, M.E., Keklik, A. ve Çöl, M. (2002). Abidinpaşa sağlık ocağında çalışan sağlık personelinde spielberg durumluk ve sürekli kaygı düzeyi. *Anakara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt 55, 1, 21-28.
- Odacı, H. ve Berber Çelik, Ç. (2012). Üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımlarının akademik öz-yeterlik, akademik erteleme ve yeme tutumları ile ilişkisi. *NWSA-Education Sciences*, 1C0504, 7, (1), 389-403.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20, 474-495.
- Milgram, N., Mey-Tal, G. ve Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific in college students and their parents. *Personality and Individual Differences*, 25, 297-316.
- Özer, A. ve Altun, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 45-72.
- Özer, B. U. (2005). *Academic procrastination: prevalence, self-reported reasons, gender differences and its relation with academic achievement*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, B. U. ve Ferrari, J.R. (2011). Gender orientation and academic procrastination: Exploring Turkish high school students. *Individual Differences Research*, 9(1), 33-40.
- Özer, B. U. (2016). Bir grup lise öğrencisinde akademik erteleme davranışı: Sıklığı, olası nedenleri ve umudun rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(32).
- Pfister, T. L. (2002). *The effects of self-monitoring on academic procrastination, self-efficacy and achievement*. Doctoral dissertation, ProQuest Information & Learning.

- Roberts, M.S. (1997). *Yaşamı ertelemeyin*. (Çev. Levent Kartal). İstanbul: Mavi Okyanus Yayıncılık.
- Sarioğlu, A. F., (2011). *Öğretmen adaylarının akademik erteleme eğilimi ile mükemmelliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Scher, S. C.ve Osterman, N. M. (2002). Procrastination, conscientiousness, anxietyandgoals: exploring the measurement and correlates of procrastination among school-aged children. *Personality in the Schools*, 39, 385-398.
- Suganuma, N., Kikuchi, T., Yanagi, K., Yamamura, S., Morishima, H., Adachi, H., Kumanogo, T., Mikami, A., Sugita, Y. veTakeda, M. (2007). Using electronic media before sleep can curtail sleep time and result in self-perceived in sufficient sleep. *Sleep and BiologicalRhythms*, 5, 204-214.
- Şahin, C. ve Yağcı, M. (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği-yetişkin formu: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 523-538.
- Tanrıkulu, M. (2013). *Ergenlerin akademik erteleme davranışlarıyla benlik saygılarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tektaş, N. (2014). Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanmalarına yönelik bir araştırma. *Tarih Okulu Dergisi*, 2014(XVII).
- Tonbuloğlu, İ. Ve İşman, A. (2014). Öğretmenlerin sosyal ağları kullanım profillerinin incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 320-338, Doi: 10.14686/BUEFAD.201416220.
- Tutgun Ünal, A. (2015). *Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- TÜİK, (2016). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2016, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779>, ET: 03.10.2017.